Valiokuntien julkinen kuuleminen: Euroopan puolustusteollisuuden kehittäminen, eduskunta 5.6.2024

Tausta

Komissio julkaisi 5.3.2024 uuden puolustusteollista ohjelmaa koskevan asetusehdotuksen (European Defence Industry Programme, EDIP, COM (2024) 150). Samaan aikaan julkaistiin tiedonannon muodossa Euroopan puolustusteollinen strategia (European Defence Industry Strategy, EDIS, JOIN (2024) 10). Asetusehdotuksen ja strategian taustalla on Venäjän laajamittainen sota Ukrainaa vastaan, mikä on nostanut esiin rakenteellisia haasteita liittyen Euroopan puolustusteollisuuden tuotantoon ja kilpailukykyyn sekä paljastanut puutteita Euroopan kyvyssä reagoida riittävästi muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen.

Puolustusteollinen strategia asettaa tavoitteita EU:n puolustusteollisuuden kehittämiseen vuoteen 2035 saakka. Euroopan puolustusteollisuusohjelma toimeenpanee strategiassa asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä nykyisellä rahoituskaudella. Ohjelmassa luodaan kuitenkin rakenteita pidempää aikaväliä silmällä pitäen, joten on odotettavissa, että puolustusteollisten toimien rahoitustarve jatkuisi myös tulevalla EU-rahoituskaudella.

Ehdotuksen tarkoituksena on tukea unionin puolustusvalmiutta vahvistamalla Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan (European Defence Technological and Industrial Base, EDTIB) kilpailukykyä, reagointivalmiutta ja kykyä tuottaa jäsenvaltioiden tarvitsemia puolustustarvikkeita. Lisäksi välineellä tuettaisiin Ukrainan puolustusteollisuuden modernisointia ja jälleenrakentamista.

Pääasialliset keinot tavoitteen saavuttamiseksi olisivat tukea teollisuuden mukautumista rakenteellisiin muutoksiin esimerkiksi kasvattamalla tuotantomääriä ja avaamalla tuotantoketjuja sekä kannustaa jäsenvaltioita yhteistyöhön puolustustarvikehankinnoissa. Jäsenvaltioiden puolustuksellista valmiutta ja toimitusvarmuutta pyrittäisiin myös nostamaan säätämällä kriisinajan mekanismeista, jotka vahvistaisivat puolustusteollisuuden toimintaympäristöä.

Komission strategialla ja asetusehdotuksella on myös vahva puolustuspoliittinen ulottuvuus. Euroopan puolustusteollinen valmius linkittyy vahvasti jäsenvaltioiden yhteiseen puolustuskykyyn, jota asetuksen ehdotuksilla pyrittäisin vahvistamaan keskipitkällä aikavälillä. Uusilla ehdotuksilla pyrittäisiin myös lisäämään jäsenvaltioiden välistä puolustusyhteistyötä, joka vahvistaisi EU:n turvallisuuspoliittista asemaa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Valtioneuvoston alustava kanta

Valtioneuvosto tukee EU:n puolustusyhteistyön syventämistä, jota on jatkettava laaja-alaisesti ja konkreettisesti. Kehittämisessä tulee huomioida sekä EU:n kyky globaalina toimijana että oman puolustuksen vahvistaminen, huomioiden samalla transatlanttisen yhteistyön merkitys.

Valtioneuvoston tavoite on, että unioniin luodaan puolustustarvikkeiden yhteismarkkinat. Valtioneuvosto ajaa EU:n yhteistä eurooppalaista asevientipolitiikkaa, EU:n yhteisiä puolustushankintoja sekä tulevaisuuden puolustusteknologioiden tutkimisen ja kehittämisen rahoituksen lisäämistä. Unionin puolustustarvikkeiden yhteismarkkinoiden kehittämisessä valtioneuvosto painottaa erityisesti avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun periaatetta.

Valtioneuvosto tukee suorituskykyjen kehittämiselle ja puolustusteollisuuden investoinneille EU:n puitteissa luotavien kannustimien kehittämistä. Tavoitteena tulisi olla jäsenvaltioiden puolustuskyvyn tehostaminen sekä yhteentoimivuuden ja vaihdettavuuden lisääminen. Yhteentoimivuutta edistäisivät esimerkiksi Euroopan puolustusviraston (EDA) kautta tapahtuva vaatimusten harmonisointi, kohdennetut yhteishankinnat sekä puolustustarvikkeiden kehittämisyhteistyö.

Valtioneuvosto korostaa puolustustarvikkeiden markkinoiden kehityksessä erityisesti pk-yritysten pääsyn edistämistä puolustusalan toimitusketjuihin sekä yritysten tasapuolisten toiminta- ja kilpailumahdollisuuksien varmistamista. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että suomalaisen teollisuuden osaaminen hyödynnetään Euroopassa laajasti ja, että suomalaisella teollisuudella on mahdollisuus ja pääsy laajamittaiseen yhteistyöhön ja verkottumiseen EU:n puolustustarvikemarkkinoilla. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että muun muassa Euroopan puolustusrahaston puitteissa tehdyn tutkimus- ja kehittämisyhteistyön tulosten teollistamiselle voisi hakea rahoitusta ohjelmasta. On tärkeää varmistaa, että EDIP:stä osoitetaan riittävä rahoitus TKI-hankkeiden tulosten teollistamiselle, koska tämän myötä luodaan luonnolliset edellytykset tulevaisuuden yhteishankkeille.

Valtioneuvosto katsoo, että painotus muun muassa budjetin jakautumisessa tulisi olla tuotantoon, erityisesti tuotantokapasiteettiin, vaikuttavissa toimissa. Lisäksi valtioneuvosto painottaa unionin itäreunan turvallisuuteen vaikuttavia toimia.

Valtioneuvosto katsoo, että tiiviimpi koordinaatio puolustusteollisissa kysymyksissä EU-tasolla on tarpeen. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti esitettyyn puolustusteollisuuden valmiutta käsittelevään neuvostoon ja pyrkii tarkentamaan sitä koskevaa komission esitystä, erityisesti sen toimivaltaa ja suhdetta EDIP-ohjelmakomiteaan.

Valtioneuvosto suhtautuu avoimesti ehdotukseen suuren kokoluokan ylikansallisista yhteisprojekteista (projects of common interest), mutta korostaa niiden perusteiden täsmentämistä. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että tällaiset hankkeet toteutuessaan kohdistuisivat

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

koko Eurooppaa hyödyttäviin suorituskykyihin ja mahdollistaisivat yritysten tasapuolisen kohtelun ja osallistumismahdollisuudet.

Valtioneuvosto tukee Euroopan puolustuksen huoltovarmuuden vahvistamista myös oikeudellisesti sitovin järjestelyin. On kuitenkin tärkeää, että EU-tason tavoitteet ja toimet ovat yhteen sovitettavissa kansallisen puolustus- ja huoltovarmuusjärjestelmämme kanssa. Sotilaallisen ja yleisemmän huoltovarmuuden ratkaisujen tulisi tukea toisiaan.

Valtioneuvosto tukee vahvasti tiiviimpää puolustusteollista yhteistyötä Ukrainan kanssa ja Ukrainan sisällyttämistä EU:n puolustusteollisiin aloitteisiin ja järjestelyihin jäsenstatuksen puuttumisen tuomat reunaehdot huomioiden.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti rahoitusinstrumentille esitettyyn 1,5 miljardin euron rahoitukseen kuluvan rahoituskehyskauden loppuvuosille. Valtioneuvosto pitää kuitenkin erityisen tärkeänä, että EU:n budjetista kohdennettava rahoitus kohdistuisi EU:n jäsenvaltioille ja EU-teollisuudelle. Valtioneuvosto pitää myös hyvänä, että Ukrainalla ja niillä EFTA-mailla, jotka kuuluvat Euroopan talousalueeseen, olisi mahdollisuus osallistua välineeseen ja kohdistaa siihen erillistä lisärahoitusta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi